

16211 356 240
INSTYTUT BADAWCZY LASÓW PAŃSTWOWYCH
INSTITUT DE RECHERCHES DES FORÊTS DOMANIALES
WARSZAWA POLOGNE

Seria A Rozprawy i sprawozdania Nr. 9 i 10
Travaux et comptes rendus

IAN JERZY KARPÍŃSKI

Przyczyna do avifauny Parku Narodowego
w Białowieży

Contribuant à l'avifaune du Parc National de Bialowieza.

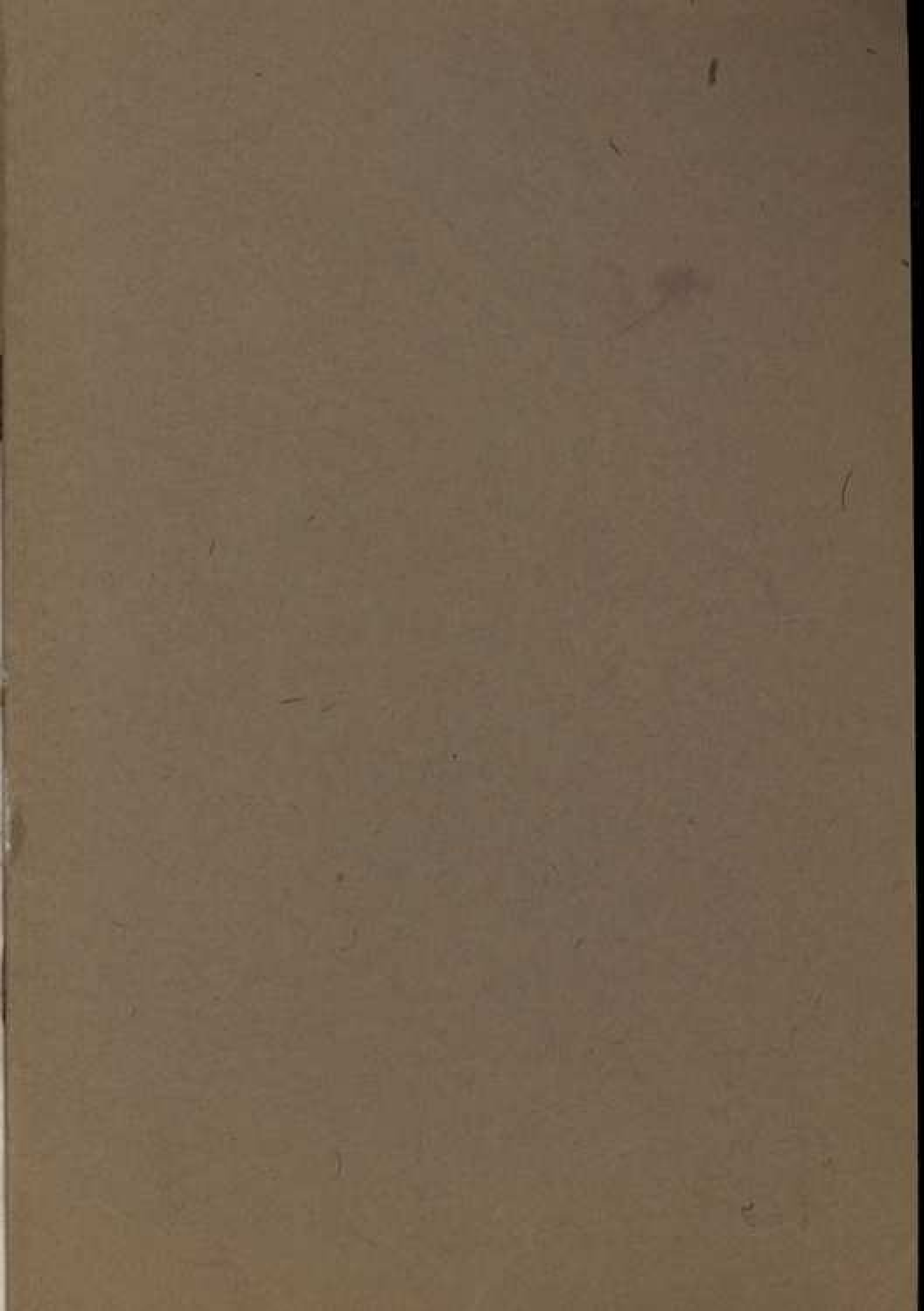
STANISŁAW FELIKSIĄK

Mięczaki rezerwatu żubrego w Białowieży

Les mollusques de la réserve de bisons de Bialowieza.

WARSZAWA — 1935

KSIĘGARNIA RZĄDOWA
 WARSZAWA
 egzemplarz obowiązkowy
 Nakład 1800 egz.
 data 26 I 1935

PRZYCZYNEK DO AVIFAUNY PARKU NARODOWEGO
 W BIAŁOWIEŻY

POLSKI ZWIĄZEK LEWIECKI
BIBLIOTEKA
Nr 850

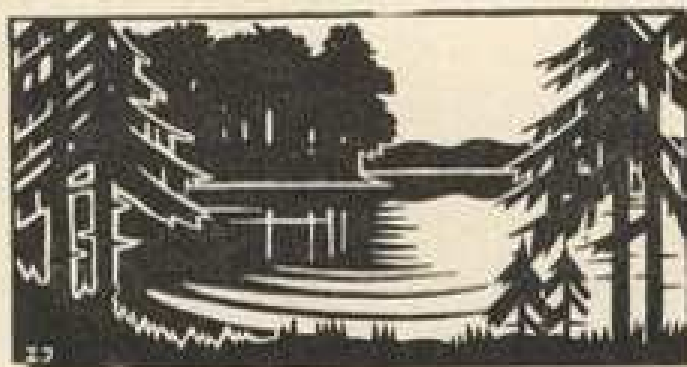
INSTYTUT BADAWCZY LASÓW PAŃSTWOWYCH
INSTITUT DE RECHERCHES DES FORÊTS DOMANIALES
WARSZAWA POLOGNE

Serja A Rozprawy i sprawozdania Nr. 9
Travaux et comptes rendus

JAN JERZY KARPINSKI

Przyczynek do avifauny Parku Narodowego w Białowieży

Contribuant à l'avifaune du Parc National de Bialowieza.

WARSZAWA 1935

Polski Związek Łowczy
BIBLIOTEKA
Nr. 1589 / 850
850

Kar
Pny

DRUKARNIA
TECHNICZNA
SPÓŁKA
AKCYJNA
WARSZAWA
CZACKIEGO

3/5

TEL

614-67 i 277-98

PRZYSZYNEK DO AVIFAUNY PARKU NARODOWEGO W BIAŁOWIEŻY.

Materiały, jakimi rozporządza obecnie Muzeum Przyrodnicze przy Parku Narodowym w Białowieży, pozwalają na opublikowanie spisu gatunków ptaków zamieszkujących, względnie zatrzymujących się na terenie Puszczy Białowieskiej, a przez to samo — na terenie tutejszego Parku Narodowego. Ogólna ilość cnotowanych gatunków, zgrupowanych w 42 rodzinach i 152 rodzajach, wynosi 185. Przy układaniu spisu posłużono się systemem Gadowa i Hartert. Gatunki, w stosunku do których brak danych o ich gnieźdzeniu się na terenie Puszczy, oznaczono gwiazdką.

Contribuant a l'avifaune du Parc National de Białowieża.

Le matériel dont actuellement dispose le Musée d'Histoire Naturelle auprès du Parc National de Białowieża permet de publier la liste des espèces d'oiseaux habitant ou fréquentant le territoire de la forêt de Białowieża et par là-même sur le territoire du Parc National. Le nombre total des espèces groupées en 42 familles et 152 genres s'élève à 185. Pour former cette liste on s'est servi du système de Gadow et Hartert. Les espèces dont les données, quant à leur reproduction sur le territoire de la forêt de Białowieża, manquent — sont marquées d'un astérisque.

L. P. No d'ordre	N A Z W A Nom systématique	Data zabicia względnie obserwacji Temps précis ou l'individu a été tué ou observé	Nr. inspektora muzeum No d'inventaire du musée	NAZWISKO osoby, która odstrze- liła lub obserwowała Nom de la personne qui a tué ou observé
1. Colymbidae.				
1.	1. <i>Colymbus arcticus</i> L.* . . .	20 V 23	448	Ostrowski
2.	„ <i>immer</i> Brünn.* . . .	28 IX 33	698	Gundlach
2. Podicipedidae.				
3.	2. <i>Podiceps cristatus</i> (L.) . . .	12 X 32	686	Gundlach
4.	3. <i>Pedetaithya griseigena</i> (Bodd.)	29 IV 23	433	Nowicki
5.	4. <i>Dytes auritus</i> (L.)	11 V 23	443	Fiszer
6.	5. <i>Tachybaptus ruficollis</i> (Pall.)	28 VIII 21	178	Perszko
3. Ardeidae.				
7.	6. <i>Ardea cinerea</i> L.	1 VIII 22	154	Bugwin
8.	7. <i>Botaurus stellaris</i> (L.) . . .	22 VIII 28	174	Gundlach
9.	8. <i>Ixobrychus minutus</i> (L.) . .	27 VII 30	340	Gundlach
4. Ciconiidae.				
10.	9. <i>Ciconia ciconia</i> (L.)	17 VII 21	149	Szpakowicz
11.	„ <i>nigra</i> (L.)	17 V 21	150	Szpakowicz
5. Anatidae.				
12.	10. <i>Mergus merganser</i> L. . . .	1929	495	Zawadzki
13.	„ <i>albellus</i> (L.)*	1930	233	Zawadzki
14.	11. <i>Aythya ferina</i> (L.)*	2 X 28	202	Gundlach
15.	12. <i>Marila marila</i> (L.)*	6 X 34	707	Gundlach
16.	„ <i>fulgula</i> (L.)*	4 V 21	188	Soszyński
17.	13. <i>Glaucionetta clangula</i> (L.) .	11 IV 31	641	Własyczuk
18.	14. <i>Anas platyrhynchos</i> L. . . .	3 VII 28	163	Szpakowicz
19.	15. <i>Chauliodus streperus</i> (L.)*	21 IV 30	564	Kondratiuk
20.	16. <i>Dafila acuta</i> (L.)	25 VII 31	661	Zawadzki
21.	17. <i>Mareca penelope</i> (L.) . . .	5 X 34	706	Gundlach
22.	18. <i>Querquedula querquedula</i> (L.)	4 VII 21	182	Trusiewicz

L. P. No d'ordre	N A Z W A Nom systématique	Date zabicia wgłębnie obserwacji Temps précis ou l'individu a été tué ou observé	Nr. inwentarza muzeum No d'inventaire du musée	NAZWISKO osoby, która odstrę- liła lub obserwowała Nom de la personne qui a tué ou observé
23.	19. <i>Nettion crecca</i> (L.) . . .	18.VII.21	180	Pyszek
24.	20. <i>Anser anser</i> (L.) * . . .	16.X.26	174	Szpakowicz
6. Falconidae.				
25.	21. <i>Circus gallicus</i> (Gm.).	8.IX.30	619	Gundlach
26.	22. <i>Pernis apivorus</i> (L.). . .	20.VII.29	369	Zawadzki
27.	23. <i>Haliaeetus albicilla</i> (L.).	1918	34	Bark
28.	24. <i>Milvus milvus</i> (L.). . . .	30.IV.30	544	Zawadzki
29.	„ <i>migrans</i> (Bodd.).	28.IV.30	545	Zawadzki
30.	25. <i>Circus aeruginosus</i> (L.).	15.VII.28	134	Gundlach
31.	„ <i>macrourus</i> Gm..	30.VII.31	660	Zawadzki
32.	26. <i>Pygargus cyaneus</i> (L.).	14.VII.28	156	Zawadzki
33.	„ <i>pygargus</i> (L.).	1928	54	Zawadzki
34.	27. <i>Astur gentilis</i> (L.). . . .	8.VII.28	35	Zawadzki
35.	28. <i>Accipiter nisus</i> (L.). . . .	18.VII.28	42	Zawadzki
36.	29. <i>Buteo buteo</i> (L.).	5.VII.22	45	Simson
37.	30. <i>Trionyx lagopus</i> (Pontopp.)	1.XI.28	220	Zawadzki
38.	31. <i>Hieraaetus pennatus</i> (Gm.)	8.IX.23	468	Simson
39.	32. <i>Aquila pomarina</i> Brehm..	3.III.28	40	Paczewski
40.	„ <i>maculata</i> Hart..	25.X.29	534	Gosławski
41.	„ <i>chrysaetos</i> (L.).	8.I.25	490	Zawadzki
42.	33. <i>Rhynchodon peregrinus</i> (Tunst.)	24.V.30	572	Ulezło
43.	34. <i>Falco subbuteo</i> (L.). . . .	14.V.28	41	Stalka
44.	35. <i>Erythropus vespertinus</i> (L.)	22.VII.28	194	Kędyś
45.	36. <i>Cerchneis tinnunculus</i> (L.)	18.VIII.22	61	Kędyś
7. Tetraonidae.				
46.	37. <i>Tetrao urogallus</i> L.. . . .	2.V.30	615	Charczun
47.	38. <i>Lyrurus tetrix</i> (L.). . . .	28.VIII.28	173	Zawadzki
48.	39. <i>Tetrastes bonasia</i> (L.).	12.X.22	160	Simson

L. P. No d'ordre	N A Z W A Nom systématique	Data zabicia wygłospie obserwacji Temps précis où l'individu a été tué ou observé	Nr. inwentarza muzeum No d'inventaire du musée	NAZWISKO osoby, która odsta- wiła lub obserwowała Nom de la personne qui a tué ou observé
8. Phasianidae.				
49.	40. <i>Perdix perdix</i> (L.)	11.X.31	159	Gundlach
50.	41. <i>Coturnix coturnix</i> (L.)	1933, 1934		Karpiński
9. Gruidae.				
51.	43. <i>Megalornis grus</i> (L.)	26.X.22	144	Simson
10. Rallidae.				
52.	43. <i>Fulica atra</i> (L.)	15.VIII.23	467	Dolezał
53.	44. <i>Gallinula chloropus</i> (K.)	18.IX.21	143	Buszko
54.	45. <i>Porzana porzana</i> (L.)	20.IX.21	142	Buszko
55.	46. <i>Rallus aquaticus</i> (L.)	1933, 1934		Karpiński
56.	47. <i>Crex crex</i> (L.)	25.VIII.29	502	Gundlach
11. Scolopacidae.				
57.	48. <i>Philomachus pugnax</i> (L.)	17.V.29	267	Zawadzki
58.	49. <i>Pisobla temminckii</i> (Leisl.)	24.VII.30	603	Gundlach
59.	50. <i>Actitis hypoleucos</i> (L.)	1932		Gundlach
60.	51. <i>Tringa ochropus</i> (L.)	20.VII.21	133	Simson
61.	52. <i>Totanus totanus</i> (L.)	28.V.28	59	Zawadzki
62.	53. <i>Limosa limosa</i> (L.)	25.V.32	439	Zawadzki
63.	54. <i>Numenius arquata</i> (L.)	19.V.30	571	Ulezło
64.	55. <i>Lymnocyrtus minimus</i> (L.)	25.X.31	665	Perszko
65.	56. <i>Capella gallinago</i> (L.)	21.V.32	128	Tobało
66.	„ <i>media</i> (Lath.)	18.VII.29	129	Pyszko
67.	57. <i>Scolopax rusticola</i> (L.)	27.IV.22	124	Szpakowicz
12. Charadriidae.				
68.	58. <i>Vanellus vanellus</i> (L.)	25.IV.28	101	Szpakowicz

L. P. No d'ordre	N A Z W A Nom systématique	Data zabicia względnie obserwacji Temps précis ou l'individu a été tué ou observé	Nr. inwentarza muzeum No d'inventaire du musée	NAZWISKA osoby, która odstrze- liła lub obserwowała Nom de la personne qui a tué ou observé
13. Oedicnemidae.				
69.	59. <i>Oedicnemus oedicnemus</i> (L.)	1930		Gundlach
14. Laridae.				
70.	60. <i>Chlidonias nigra</i> L.	2.VI.21	179	Pyszek
71.	" <i>leucoptera</i> (Temm.)	28.V.28	89	Zawadzki
72.	61. <i>Hydrocoloeus minutus</i> (Pall)	24.VI.23	459	Chinicz
73.	62. <i>Chroicocephalus</i> <i>ridibundus</i> (L.)	24.VI.23	458	Chinicz
74.	63. <i>Larus canus</i> (L.)	28.V.28	91	Zawadzki
15. Columbidae.				
75.	64. <i>Columba oenas</i> (L.)	22.VI.22	168	Simson
76.	" <i>palumbus</i>	2.VI.22	167	Simson
77.	65. <i>Streptopella turtur</i> (L.)	17.V.28	94	Stalka
16. Cuculidae.				
78.	66. <i>Cuculus canorus</i> (L.)	25.VI.28	81	Gundlach
17. Tytonidae.				
79.	67. <i>Tyto alba</i> (Scop.)	11.XI.28	231	Gundlach
18. Bubonidae.				
80.	68. <i>Nyctea nyctea</i> (L.)	1.I.29	240	Godlewski
81.	69. <i>Scotiaptex nebulosa</i> (Forst.)	12.V.30	561	Zawadzki
82.	70. <i>Strix aluco</i> L.	24.V.22	74	Simson
83.	71. <i>Surnia ulula</i> (L.)	8.I.25	489	Zawadzki
84.	72. <i>Glaucidium passerinum</i> (L.)	30.X.22	78	Simson
85.	73. <i>Athene noctua</i> (Scop.)	15.XII.22	77	Androsiuk

L. P. No d'ordre	N A Z W A Nom systématique	Data / data względnie obserwacji Temps précis où l'individu a été tué ou observé	Nr. inventaire museum No d'inventaire du musée	NAGWIŚKO osoby, która odstrę- żyła lub obserwowała Nom de la personne qui a tué ou observé
86.	74. <i>Cryptoglaux funerea</i> (L.)	16.I.29	636	Mironowicz
87.	75. <i>Asio flammeus</i> (Pottopp.)	11.X.21	71	Trusiewicz
88.	„ <i>otus</i> (L.)	5.VIII.29	358	Zawadzki
89.	76. <i>Bubo bubo</i> (L.)	2.X.32	638	Zawadzki
19. Caprimulgidae.				
90.	77. <i>Caprimulgus europaeus</i> (L.)	3.VII.22	190	Szpakowicz
20. Micropodidae.				
91.	78. <i>Micropus apus</i> (L.)	20.VII.28	145	Kaczmarczy
21. Upopidae.				
92.	79. <i>Upupa epops</i> L.	26.V.22	192	Simson
22. Coraciidae.				
93.	80. <i>Coracias garrulus</i> (L.)	3.VI.21	196	Lickiewicz
23. Alcedinidae.				
94.	81. <i>Alcedo atthis</i> (L.)	19.VIII.21	189	Szpakowicz
24. Picidae.				
95.	82. <i>Iynx torquilla</i> L.	12.VII.29	359	Gundlach
96.	83. <i>Dryocopus martius</i> (L.)	15.V.25	123	Szpakowicz
97.	84. <i>Picoides tridactylus</i> (L.)	17.I.28	25	Jurkiewicz
98.	85. <i>Dryobates leucotos</i> (Bechst)	1.X.28	214	Gundlach
99.	„ <i>minor</i> (L.)	18.X.22	108	Bajko
100.	„ <i>medius</i> (L.)	12.X.28	244	Gundlach
101.	„ <i>major</i> (L.)	20.III.28	19	Gundlach
102.	86. <i>Picus viridis</i> (L.)	26.IV.28	121	Szpakowicz
103.	„ <i>canus</i> (Gm.)	21.X.21	116	Gundlach

L. P. No d'ordre	N A Z W A Nom systématique	Data zabicia względnie obserwacji Temps précis où l'individu a été tué ou observé	Nr. inventarna muzeum No d'inventaire du musée	NAZWISKO osoby, która odstrani- ła lub obserwowała Nom de la personne qui a tué ou observé
25. Hirundinidae.				
104.	87. <i>Hirundo rustica</i> L.	14.V.28	18	Kucharski
105.	88. <i>Delichon urbica</i> (L.)	12.X.28	28	Simson
106.	89. <i>Riparia riparia</i> (L.)	1933		Gundlach
26. Muscicapidae.				
107.	90. <i>Muscicapa ficedula</i> (L.)	20.VII.29	509	Gundlach
108.	91. <i>Hedymela hypoleuca</i> (Pall.)	15.V.30	170	Gundlach
27. Troglodytidae.				
109.	92. <i>Troglodytes troglodytes</i> (L.)	10.X.22	228	Tomaszewicz
28. Prunellidae.				
110.	93. <i>Prunella modularis</i> (L.)	1.VII.30	583	Zawadzki
29. Turdidae.				
111.	94. <i>Erithacus rubecula</i> (L.)	8.VII.28	58	Zawadzki
112.	95. <i>Luscinia luscinia</i> (L.)	28.VII.21	333	Simson
113.	96. <i>Phoenicurus phoenicu- rus</i> (L.)	1933, 1934	462	Karpiński
114.	<i>Phoenicurus ochruros</i> (Gm.)	28.VIII.22		Bajko
115.	97. <i>Saxicola rubetra</i> (L.)	21.VII.28	137	Zawadzki
116.	98. <i>Oenanthe oenanthe</i> (L.)	3.VI.23	451	Bajko
117.	99. <i>Turdus viscivorus</i> L.	12.X.28	212	Gundlach
118.	" <i> pilaris</i> L.	18.X.28	213	Zawadzki
119.	" <i> philomelos</i> Brehm.	8.VII.28	73	Zawadzki
120.	" <i> musicus</i> L.	17.IV.31	644	Stalka
121.	100. <i>Planesticus merula</i> (L.)	15.V.28	122	Szpakowicz
30. Sylviidae.				
122.	101. <i>Sylvia curruca</i> (L.)	1.VI.30	583	Zawadzki

L. P. No d'ordre	N A Z W A Nom systématique	Date subicia względnie obserwacji Temps précis ou l'individu a été tué ou observé	Nr. inventariza musej No d'inventaire de musée	NAZWISKO osoby, która odstrze- liła lub obserwowała Nom de la personne qui a tué ou observé
123.	102. <i>Nisoria nisoria</i> (Bechst.)	4.IX.22	452	Szpakowicz
124.	103. <i>Monachus atricapillus</i> (L.)	15.IX.33	309	Simson
125.	104. <i>Hippolais icterina</i> (Vieill.)	1932		Gundlach
126.	105. <i>Acrocephalus arundina- ceus</i> (L.)	1.VI.30	581	Zawadzki
127.	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Herm.)	20.VII.33	482	Zawadzki
128.	106. <i>Calamodus paludicola</i> Vieill.	1933		Gundlach
129.	107. <i>Locustella fluviatilis</i> (Wolf.)	1931, 1934		Karpiński
130.	<i>Locustella naevia</i> (Bodd.)	1931, 1934		Karpiński
131.	108. <i>Phylloscopus collybita</i> (Vieill.)	8.VII.28	57	Zawadzki
132.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> (Bechst.)	28.VII.22	315	Bajko
31. Bombycillidae.				
133.	109. <i>Bombycilla garrulus</i> L.*	15.I.29	253	Gundlach
32. Laniidae.				
134.	110. <i>Lanius excubitor</i> L.	20.VI.29	246	Gundlach
135.	" <i>minor</i> Gm.	2.VII.22	308	Dackiewicz
136.	111. <i>Enneoctonus collaris</i> (L.)	10.VI.28	506	Bundlach
33. Regulidae.				
137.	112. <i>Regulus regulus</i> (L.)	10.X.22	328	Tomaszewicz
138.	" <i>ignicapillus</i> (Tem.)	VI.22	299	Mickiewicz
34. Paridae.				
139.	113. <i>Parus major</i> L.	25.II.28	64	Gundlach
140.	114. <i>Cyanistes coeruleus</i> (L.)	21.I.28	63	Gundlach

L. P. No d'o dzie	N A Z W A Nom systématique	Data zajęcia względnie obserwacji Temps précis où l'individu a été tué ou observé	Nr. inventarna muzeum No d'inventaire du musée	NAZWISKO osoby, która odstrze- liła lub obserwowała Nom de la personne qui a tué ou observé
141.	115. <i>Poecile palustris</i> (L.).	22.III.28	72	Gundlach
142.	116. <i>Periparus ater</i> (L.).	12.III.28	68	Gundlach
143.	117. <i>Lophophanes cristatus</i> (L.)	28.VI.32	620	Gundlach
144.	118. <i>Aegithalos caudatus</i> (L.)	25.I.30	276	Gundlach
145.	119. <i>Remiz pendulinus</i> (L.) .	1933		Karpiński
35. Sittidae.				
146.	120. <i>Sitta europaea</i> (L.).	13.III.28	94	Gundlach
36. Certhiidae.				
147.	121. <i>Certhia familiaris</i> L. . .	16.II.28	93	Gundlach
37. Motacillidae.				
148.	122. <i>Motacilla alba</i> L. . . .	4.IV.22	350	Trusiewicz
149.	123. <i>Budytes flava</i> (L.) . . .	1.VI.21	346	Bajko
150.	124. <i>Anthus campestris</i> (L.).	21.VII.28	151	Zawadzki
151.	„ <i>pratensis</i> (L.).	21.VIII.28	332	Gundlach
152.	„ <i>trivialis</i> (L.) . . .	1932		Gundlach
38. Alaudidae.				
153.	125. <i>Alauda arvensis</i> L. . . .	10.VII.22	342	Domochow
154.	126. <i>Galerida cristata</i> (L.).	14.VII.22	343	Trusiewicz
155.	127. <i>Lullula arborea</i> (L.) . .	3.VII.22	661	Trusiewicz
156.	128. <i>Otocoris alpestris</i> (L.) *	7.II.24	484	Dackiewicz
39. Fringillidae.				
157.	129. <i>Plectrophenax nivalis</i> (L.) *	12.II.29	247	Gundlach
158.	130. <i>Milliaria calandra</i> (L.) .	7.XII.28	239	Gundlach
159.	131. <i>Emberiza citrinella</i> (L.)	15.VIII.28	422	Dackiewicz
160.	„ <i>hortulana</i> L.	15.VI.28	118	Gundlach
161.	132. <i>Cynchramus schoenicius</i> (L.)	13.VII.22	355	Bajko

L. P. N ^o d'ordre	N A Z W A Nom systématique	Data zabicia względnie obserwacji Temps précis ou l'individu a été tué ou observé	Nr. inventary muzeum N ^o d'inventaire du musée	NAZWISKO osoby, która odstrze- liła lub obserwowała Nom de la personne qui a tué ou observé
162.	133. <i>Acanthis flammea</i> (L.) *	4.II.22	341	Bajko
163.	134. <i>Cannabina cannabina</i> (L.)	22.IV.23	424	Czarnecki
164.	135. <i>Carduelis carduelis</i> (L.)	22.VI.28	120	Gundlach
165.	136. <i>Spinus spinus</i> (L.) . . .	3.II.28	87	Gundlach
166.	137. <i>Passer domesticus</i> (L.) .	25.II.28	117	Gundlach
167.	„ <i>montanus</i> (L.) . . .	16.X.28	235	Gundlach
168.	138. <i>Fringilla coelebs</i> L. . .	4.X.28	211	Gundlach
169.	„ <i>montifringilla</i> L.	16.X.28	232	Gundlach
170.	139. <i>Pinicola enucleator</i> (L.) *	20.II.29	542	Gundlach
171.	140. <i>Loxia curvirostra</i> L. . .	18.II.29	254	Gundlach
172.	„ <i>ptyopsittacus</i> Borkh	13.XII.28	634	Gundlach
173.	141. <i>Pyrhula pyrrhula</i> (L.) *	13.II.28	97	Gundlach
174.	142. <i>Chloris chloris</i> (L.) . . .	22.IV.28	119	Gundlach
175.	143. <i>Coccothraustes cocco- thraustes</i> (L.)	1.VII.28	110	Gundlach
40. Oriolidae.				
176.	144. <i>Oriolus oriolus</i> (L.) . . .	2.VIII.28	164	Gundlach
41. Sturnidae.				
177.	145. <i>Sturnus vulgaris</i> L. . . .	21.V.28	92	Gundlach
42. Corvidae.				
178.	146. <i>Pyrhocorax pyrrhoco- rax</i> (L.) *	18.IV.31 6.III.33		Karpiński
179.	147. <i>Garrulus glandarius</i> (L.)			
180.	148. <i>Nucifraga caryocatactes</i> (L.)	19.IV.28 18.X.28	217 210	Gundlach Gundlach
181.	149. <i>Pica pica</i> (L.)	14.V.22	213	Szpakowicz
182.	150. <i>Coloeus monedula</i> (L.) .	3.VIII.28	92	Szpakowicz
183.	151. <i>Corvus corax</i> L.	1.III.28	125	Gundlach
184.	„ <i>cornix</i> L.	25.III.32	200	Bajko
185.	152. <i>Trypanocorax frugileus</i> (L.)	23.VI.28	152	Gundlach

MIĘCZAKI REZERWATU ŻUBRZEGO W BIAŁOWIEŻY

INSTYTUT BADAWCZY LASÓW PAŃSTWOWYCH
INSTITUT DE RECHERCHES DES FORÊTS DOMANIALES
WARSZAWA POLOGNE

Serja A Rozprawy i sprawozdania Nr. 10
Travaux et comptes rendus

STANISŁAW FELIKSIAK

(Państwowe Museum Zoologiczne)

Mięczaki Rezerwatu Żubrego w Białowieży

Mollusques de la Réserve des Bisons à Białowieża

WARSZAWA — 1955

DRUKARNIA
TECHNICZNA
SPÓŁKA
AKCYJNA
WARSZAWA
CZACKIEGO

5/5

TEL.

614-67 i 177-08

MIĘCZAKI REZERWATU ŻUBRZEGO W BIAŁOWIEŻY.

Mollusca of the Bison Reservation at Białowieża.

W miesiącach lipcu i sierpniu 1932 r. przeprowadzałem z ramienia Instytutu Badawczego Lasów Państwowych badania terenowe nad mięczakami Parku Narodowego w Puszczy Białowieskiej. Niecałe dwa dni tylko, 26 i 27 sierpnia, mogłem poświęcić na przejrzenie Rezerwatu Żubrzego.

Rezerwat o powierzchni 59 ha znajduje się w oddziale 420, należącym do nadleśnictwa Zwierzyniec. Odgradzony od reszty lasu wysokim plotem, podzielony został na dwie części: zachodnią o powierzchni 22 ha i wschodnią o pow. 37 ha.

W Rezerwacie wyodrębniłem cztery typy drzewostanów¹⁾.

W niższej części zachodniej, z dwu stron strumienia Krynicy, przeważają wilgotne lasy olszowe zwane olsami (*Fraxineto-piceeto-alnetum*). Drzewami dominującymi są: olsza, świerk i jesion, w podszyciu występuje porzecznica czarna, w runie przeważają wysokie pokrzywy, tworzące gdzieś gęszcza. Grunt jest naogół grząski, szczególnie bliżej strumienia, pokryty warstwą próchnicy torfowej.

W miarę wznoszenia się terenu, ols rozciągający się nad Krynicą, również poza rezerwatem, przechodzi przy północnym płocie części wschodniej w niewielki pas wilgotnego lasu grabowego zwanego grondem mieszanym (*Carpinetum mixtum*). Z drzew występują: grab, klon, świerk, jesion, lipa, dąb, których obfite podrosty tworzą wraz z leszczyną zwarte i cieniste gęszcza. W runie przeważa pokrzywa, paprocie i malina.

Na miejscach wyższych grond mieszany przechodzi w grond właściwy (*Carpinetum typicum*), co zaobserwowałem w północno-zachodnim

¹⁾ Ze względów praktycznych przyjąłem podział drzewostanów według pracy: J. J. Karpińskiego. Fauna korników Puszczy Białowieskiej na tle występujących w Puszczy typów drzewostanów. Wyd. Zakł. Dośw. L. P. Ser. A. Nr. 1, Warszawa, 1933.

rogu rezerwatu z lewego brzegu Krynicy, a przede wszystkim w północnej części wschodniego terenu. Z drzew dominuje grab, w domieszce występuje: świerk, dąb, lipa, klon, w podroście: grab, lipa, w podszyciu leszczyna, w runie paprocie.

Największy i najbardziej wzniesiony obszar zajmuje w części wschodniej bór mieszany (*Pinetum mixtum*). Zrzadka występuje sosna, dużo dębów, świerków i brzoź. W podroście grab i świerk, w podszyciu leszczyna; rosną miejscami dość licznie. W runie dominują paprocie zwarcie występujące.

Na niewielkim stosunkowo terenie rezerwatu w czasie tak krótkiego pobytu zebrałem 46 gatunki mięczaków w ilości 870 okazów, w tem 39 gatunków lądowych. Liczby wymienione mogą świadczyć o dogodności warunków sprzyjających rozwojowi malakofauny. Obok ciekawych dla tych okolic gatunków jak *Zenobiella vicina*, *Discus rotundatus*, *Iphigena latestriata*, znalezione zostały cztery niepodawane dla puszczy przez Geyer'a²⁾, mianowicie: *Retinella nitidula* (Drap.), *Limax tenellus* Nils., *Isognomostoma isognomostoma* (Gm.), zamieszkujący głównie lasy gór środkowo-europejskich, oraz *Pisidium personatum* Malm. Obecnie więc liczba wszystkich znanych dotychczas w obrębie puszczy mięczaków podnosi się do 97 gatunków³⁾.

a) Mięczaki lądowe.

(Tabela na str. 26—28).

Z badanych drzewostanów najbogatszym pod względem jakościowym i ilościowym okazał się grond mieszany, po nim ols, grond właściwy a najuboższym bór mieszany jako najmniej wilgotny.

	Grond mieszany	Ols	Grond właściwy	Bór mieszany
Ilość gatunków	33	30	27	16
Ilość okazów	395	285	134	45

Pierwszorzędną rolę odgrywają takie czynniki jak wilgotność gleby łącznie z bogactwem podszycia i runa. Porównanie malakofauny wymienionych typów drzewostanów będzie bardziej ściśle, kiedy w zestawieniu zostaną uwzględnione analogiczne warunki siedliskowe w obrębie każdego z typów panujące. Przy połowach zwracałem uwagę na takie elementy ekologiczne jak: ściółka, rośliny runa i podszycia, wywroty i drzewa stojące.

²⁾ Geyer D. Die Mollusken des Urwaldes von Bialowieś. Abh. Senckenb. nat. Ges. Bd. 37. Frankfurt a. M. 1919.

³⁾ Geyer wprowadził w swej monografii puszczy podał 96 gatunków, lecz trzy z nich zostały później przez niego samego sprowadzone jedynie do roli odmian.

Mięczaki ściółki.

Najbogatszą w mięczaki okazała się ściółka. Stosowałem następującą metodę zbierania; w każdym z typów leśnych brałem po kilka garści liści z różnych miejsc do woreczków mniejwięcej jednakowej pojemności, zawartość ich następnie przesiewałem, wybierając dokładnie okazy bez różnicy wieku.

W ściółce z olsów, składającej się z liści przeważnie olszowych, leżących na glebie wilgotnej, próchnicowej, najliczniejszymi okazały się mięczaki wilgociolubne.

ogółem okazów		ogółem okazów	
<i>Retinella pura</i>	35	<i>Vallonia costata</i>	6
<i>Perforatella bidens</i>	22	<i>Retinella petronella</i>	6
<i>Cochlicopa lubrica</i>	15	<i>Retinella hammonis</i>	5
<i>Graciliaria filigrana</i>	14	<i>Discus rudcratus</i>	4
<i>Fruticicola fruticum</i>	11	<i>Zonitoides nitidus</i>	3
<i>Vitrea crystallina</i>	11	<i>Columella edentula</i>	3
<i>Clausilia pumila</i>	9	<i>Vertigo pusilla</i>	2
<i>Acme polita</i>	8	<i>Iphigena plicatula</i>	2
<i>Punctum pygmaeum</i>	8	<i>Succinea oblonga</i>	1
<i>Isognomostoma isognomostoma</i>	7	<i>Vertigo substriata</i>	1
<i>Zenobiella vicina</i>	7	<i>Laciniaria cana</i>	1
<i>Acanthinula aculeata</i>	6	<i>Cochlodina laminata</i>	1
<i>Carychium minimum</i>	6	<i>Eucomilus fulvus</i>	1

Tylko w tym typie znalazłem wśród liści klauzylje jak: *Graciliaria filigrana*, *Clausilia pumila* i *Laciniaria cana*. Z ciekawszych gatunków występuje tu skrzelodyszna *Acme polita* i *Isognomostoma isognomostoma*.

W gronzie mieszanym, w cieniu bogatego podszycia i runa, w dość grubej warstwie liści opadłych, mięczaki wystąpiły liczniej niż w olsach.

ogółem okazów		ogółem okazów	
<i>Vallonia costata</i>	50	<i>Cochlicopa lubrica</i>	3
<i>Vitrea crystallina</i>	30	<i>Perforatella bidens</i>	3
<i>Punctum pygmaeum</i>	25	<i>Acme polita</i>	2
<i>Acanthinula aculeata</i>	21	<i>Retinella petronella</i>	2
<i>Eucomilus fulvus</i>	21	<i>Retinella nitidula</i>	2
<i>Cochlicopa lubrica v. exigua</i>	21	<i>Retinella hammonis</i>	1
<i>Retinella pura</i>	19	<i>Discus rudcratus</i>	1
<i>Carychium minimum</i>	17	<i>Vitrina pellucida</i>	1
<i>Columella edentula</i>	12	<i>Fruticicola fruticum</i>	1
<i>Zenobiella vicina</i>	10	<i>Euomphalia strigella</i>	1
<i>Vertigo pusilla</i>	9	<i>Columella edentula v. columella</i>	1
<i>Vertigo substriata</i>	8		

Tylko w tym typie wśród liści znalazłem *Retinella nitidula* i *Euomphalia strigella*, nie natknąłem się natomiast na świrdzyki. *Acme polita*

występuje pojedynczo. Między normalnymi okazami *Columella edentula* jeden pozwala się odnieść do var. *columella*, formy boreo - alpejskiej. Pojawienie się wśród *Cochlicopa lubrica* odmiany *exigua* związane jest z suchszą niż w olsach glebą.

W grondzie właściwym fauna jest już uboższa:

ogółem okazów		ogółem okazów	
<i>Acanthinula aculeata</i>	10	<i>Cochlicopa lubrica</i> v. <i>exigua</i>	2
<i>Punctum pygmaeum</i>	9	<i>Columella edentula</i>	2
<i>Retinella hammonis</i>	7	<i>Vertigo substriata</i>	2
<i>Retinella pura</i>	6	<i>Fruticicola fruticum</i>	2
<i>Retinella petronella</i>	6	<i>Vertigo pusilla</i>	1
<i>Euconulus fulvus</i>	6	<i>Cochlodina laminata</i>	1
<i>Carychium minimum</i>	4	<i>Discus rudersatus</i>	1
<i>Vitrea crystallina</i>	4	<i>Vitrina pellucida</i>	1
<i>Cochlodina orthostoma</i>	3	<i>Zenobiella vicina</i>	1
<i>Cochlicopa lubrica</i>	3	<i>Perforatella bidens</i>	1

W borze mieszanym cienka warstwa liści z dużą domieszką igliwia spoczywa na słabo wilgotnej glebie. Gatunki spotykają się przeważnie w okazach pojedynczych.

ogółem okazów		ogółem okazów	
<i>Retinella pura</i>	7	<i>Iphigena plicatula</i>	2
<i>Euconulus fulvus</i>	6	<i>Vitrea crystallina</i>	2
<i>Retinella petronella</i>	5	<i>Perforatella bidens</i>	2
<i>Zenobiella vicina</i>	5	<i>Cochlicopa lubrica</i> v. <i>exigua</i>	1
<i>Discus rotundatus</i>	4	<i>Acanthinula aculeata</i>	1
<i>Punctum pygmaeum</i>	3	<i>Vallonia costata</i>	1
<i>Vertigo pusilla</i>	2	<i>Cochlodina laminata</i>	1
<i>Vertigo substriata</i>	2	<i>Retinella hammonis</i>	1

Występowanie gatunków wilgociolubnych świadczy o pewnej wilgotności tego drzewostanu.

Ogólnie biorąc ilość gatunków żyjących w ściółce zmniejsza się w miarę przesuwania się od olsów ku borowi mieszanemu.

	Ols	Grond mieszany	Grond właściwy	Bór mieszany
Ilość gatunków	26	21	19	16
Ilość okazów	195	260	72	45

Mięczaki runa i podszycia.

Występowanie masowe niektórych gatunków hygrofilnych na roślinach runa i podszycia związane jest zwykle z wysokim stopniem wilgotności danego terenu. Z pośród przejrzaných drzewostanów w olsach jedynie, na łodygach i liściach roślin runa i podszycia, przeważnie na pokrzywach, pełzały liczne osobniki należące do następujących gatunków: *Succinea putris*, *Fruticicola fruticum* i *Perforatella bidens*, trafiała

się również *Zenobiella vicina*, lecz tylko w pojedynczych okazach oraz *Zonitoides nitidus*, liczniejszy w pobliżu rowów.

Mięczaki wywrotów.

Przejdziemy teraz do pobieżnego scharakteryzowania malakofauny wywrotów.

W olsie natknąłem się jedynie na resztki wywrotów w postaci kłód gnijących, ułamków gałęzi i t. d. Na butwiejącym drewnie pojedynczo siedziały:

	ogółem okazów		ogółem okazów
<i>Punctum pygmaeum</i>	4	<i>Garychium minimum</i>	1
<i>Euconulus fulvus</i>	4	<i>Vertigo substriata</i>	1
<i>Cochlicopa lubrica</i>	3	<i>Vallonia costata</i>	1
<i>Isognomostoma isognomostoma</i>	3	<i>Graciliaria filograna</i>	1
<i>Succinea putris</i>	2	<i>Iphigena ventricosa</i>	1
<i>Discus rotundatus</i>	2	<i>Cochlodina laminata</i>	1
<i>Zonitoides nitidus</i>	2	<i>Discus rudersatus</i>	1
<i>Fruticicola fruticum</i>	2	<i>Arion subfuscus</i>	1
<i>Perforatella bidens</i>	2		

Najwięcej gatunków i osobników znalazłem w starym rozpadającym się wywrocie lipy, w grondzie mieszanym:

	okazów		okazów
<i>Isognomostoma isognomostoma</i>	10	<i>Columella edentula</i>	2
<i>Perforatella bidens</i>	13	<i>Iphigena latestriata</i>	2
<i>Zenobiella vicina</i>	11	<i>Clausilia pumila</i>	2
<i>Fruticicola fruticum</i>	7	<i>Laciniaria plicata</i>	2
<i>Cochlodina laminata</i>	6	<i>Limax tenellus</i>	2
<i>Discus rotundatus</i>	5	<i>Arion subfuscus</i>	1
<i>Discus rudersatus</i>	4	<i>Succinea putris</i>	1
<i>Iphigena plicatula</i>	4	<i>Cochlicopa lubrica</i> v. <i>exigua</i>	1
<i>Vitrea crystallina</i>	4	<i>Retinella pura</i>	1
<i>Euconulus fulvus</i>	3	<i>Retinella petronella</i>	1
<i>Euomphalia strigella</i>	3	<i>Retinella nitidula</i>	1

Świdrzyka *Iphigena latestriata* wykryłem tylko w tem środowisku.

W grondzie właściwym na starym wywrocie grabu występowały:

	okazów		okazów
<i>Discus rudersatus</i>	10	<i>Retinella petronella</i>	2
<i>Discus rotundatus</i>	8	<i>Vitrea crystallina</i>	1
<i>Limax cinereo-niger</i>	6	<i>Arion subfuscus</i>	1
<i>Iphigena plicatula</i>	2	<i>Limax tenellus</i>	1
<i>Cochlodina laminata</i>	2	<i>Isognomostoma isognomostoma</i>	1

Najbogaciej gatunkowo wystąpiły mięczaki w wywrocie lipy w gron-
dzie mieszanym, najsłabiej w wywrocie grabu w gron-
dzie właściwym:

	Grond mieszany	Ols	Grond właściwy
Ilość gatunków	22	17	10
Ilość okazów	95	32	34

Mięczaki drzew stojących.

Na pniach drzew stojących zastałem 14 gatunków, w tem 5 gatun-
ków świdrzyków, 3 gatunki helacidów, 2 gatunki z rodzaju *Discus*.

W olsie występują pojedynczo na świerku i olszy: *Fruticicola fru-*
ticum, *Iphigena ventricosa*, *Cochlodina laminata*, *Perforatella bidens*.

W gron-
dzie mieszanym na omszonych lipach znalazłem pojedyncze
Zenobiella vicina, *Cochlodina laminata*, *Laciniaria cana*, a na dębie
Limax cinereo-niger.

W gron-
dzie właściwym na klonach u podstawy silnie mchem obroś-
niętych stwierdziłem:

	okazów		okazów
<i>Iphigena plicatula</i>	6	<i>Discus ruderatus</i>	2
<i>Fruticicola fruticum</i>	4	<i>Discus rotundatus</i>	1
<i>Laciniaria cana</i>	3	<i>Zenobiella vicina</i>	1
<i>Cochlodina laminata</i>	3	<i>Limax cinereo-niger</i>	1
<i>Cepaea hortensis</i>	3	<i>Cochlicopa lubrica</i>	1
<i>Cochlodina orthostoma</i>	2	<i>Retinella hammonis</i>	1

W borze mieszanym brak było wywrotów, a na pniach drzew mię-
czaków nie znalazłem.

b) Mięczaki wodne.

W części zachodniej rezerwatu, przez olsy przepływa niewielki
strumień Krynica, lewy dopływ Narewki, niezbyt szeroki (około 2 m),
o brzegach naogół stromych, porośniętych wysokimi pokrzywami. Prąd
w strumieniu miejscami dość szybki. Dno przeważnie piaszczyste
w miejscach większego spadku staje się żwirowato-kamieniste. Woda
czysta i chłodna (26 VIII godz. 12, t. 12°C). W górnej części, na niewiel-
kim odcinku, koryto jest rozszerzone sztucznie i po brzegach silnie za-
mulone, obficie zarośnięte bliżej środka rzęśłą. Występują tu pojedynczo
błotniarki: *Radix pereger* (Müll.) i *Stagnicola palustris* (Müll.). Do stru-
mienia spływają wody z olsów rowami, przeważnie silnie zarośniętymi.
W rowach dość częsty *Bathynomphalus contortus* (L.), pojedynczo trafia
się *Radix pereger*, *Stagnicola palustris*, *Gyraulus gredleri* (Bielz.) v. *ross-*
maessleri (Auersw.) oraz *Pisidium milium* Held.

W olsie blisko strumienia na terenie dostępnym dla żubrów znaj-

dują się małe kałuże, powstające często w śladach racic żubrzych; występuje w nich *Gyraulus gredleri* v. *rossmaessleri*, *Pisidium personatum* Malm, a przede wszystkim *Galba truncatula* (Müll.). W czasie krótkiego poszukiwania znalazłem dwie młode, zupełnie świeże muszelki oraz jeden dojrzały okaz żywy *Galba truncatula*; błotniarki te musiały przedostać się do kałuż najprawdopodobniej ze strumienia. W Krynicy, między ogrodzeniem pobudowanym wzdłuż obu brzegów, wśród liści, zalegających zamulone przybrzeżnie dno, wyłowilem również jeden żywy okaz tego mięczaka wraz z dwiema innymi błotniarkami: *Radix pereger* i *Stagnicola palustris* oraz z dwoma okazami *Pisidium personatum*. W październiku 1929 roku dyrektor Państwowego Muzeum Zoologicznego Dr. W. Roszkowski znalazł także w strumieniu kilka pustych muszelek galby.

Galba truncatula przebywa zwykle w niewielkich płytkich zarośniętych zbiornikach o wodzie stojącej lub bieżącej. Z pośród lasów puszczańskich w olsach znajduje najlepsze warunki rozwoju. W czasie wysokiego stanu wody w strumieniach, w okresie wylewów wiosennych czy też jesiennych, może się przenosić do odległych nieraz młak lasu podmokłego.

Przedstawia ona pewne niebezpieczeństwo dla żubrów ze względu na jej możliwe zarażenie larwami motylicy wątrobowej — *Fasciola hepatica* L., której jest prawdopodobnie jedynym z pośród mięczaków gospodarzem pośrednim⁴⁾. Odgradzanie strumienia w obrębie rezerwatu, czy w górnej jego części poza rezerwatem, nie wyklucza zupełnie możliwości zarażenia żubrów motylicą, ponieważ *Galba truncatula* jak również stadja larwalne motylicy: miracidia przed wtargnięciem do błotniarki, lub cerkarje po jej opuszczeniu, mogą przenosić się do różnych miejsc w okresie wylewów strumieni, lub też czasowymi strugami leśnymi, tworzącymi się podczas ulewnych deszczów.

Najodpowiedniejszym, w obecnych warunkach z konieczności hodowlanych, byłoby wykluczenie z obrębu Rezerwatu Żubrzego olsów na korzyść grądów, z możliwie zupełnem uniknięciem naturalnych zbiorników wodnych. Tymczasem, póki zmiany daleko idące są niemożliwe, należałoby przedsięwziąć pewne środki zapobiegawcze, jak uregulowanie brzegów strumienia w obrębie rezerwatu, likwidowanie młak, oczyszczanie rowów z roślinności oraz, na wszelki wypadek, bardziej wartościowe sztuki żubrów winny być przeprowadzone do wyższej i suchszej części rezerwatu.

⁴⁾ Mehl Samuel. Die Lebensbedingungen der Leberegeltschnecke (*Galba truncatula* Müller)... Arb. Bayer. Landesanst. Pflanzenbau u. Pflanzenschutz, H. 10. München, 1932.

Wykaz mięczaków lądowych, występujących w Rezerwacie Żubrzym.

List of land Mollusca in the Bison Reservation at Białowieża.

Znaczenie użytych symbolów: o ile choć w jednej z spośród pobranych mniej-więcej jednakowych próbek w obrębie jakiegokolwiek środowiska danego drzewostanu znaleziono tylko 1—4 okazów oznaczam to x, pojedynczo; jeżeli około 10 okazów — xx, rzadko; powyżej 20 — xxx, dość często; a powyżej 50 — xxxx, licznie.

Występowanie w ściółce = ∞, na roślinach rusa i podszycia = ↓, na wywrotach i drewnie = ⊙, na pniach drzew stojących = †. Kolejność symbolów ilustruje stopniowe ubożenie gatunków w oddzielnych środowiskach drzewostanu.

Signs used: x, single specimens, if at least one of the more or less equal samples taken in any habitat of a given forest type contained only 1—4 specimens; xx, scarce, about 10 specimens; xxx, fairly frequent, over 20 specimens; xxxx, numerous, over 50 specimens.

Occurrence in litter = ∞, on ground vegetation and in the underwood = ↓, on windfalls and dead wood = ⊙, on tree trunks = †. The order of the signs indicates that the species becomes gradually more scarce in the corresponding habitats of the forest type.

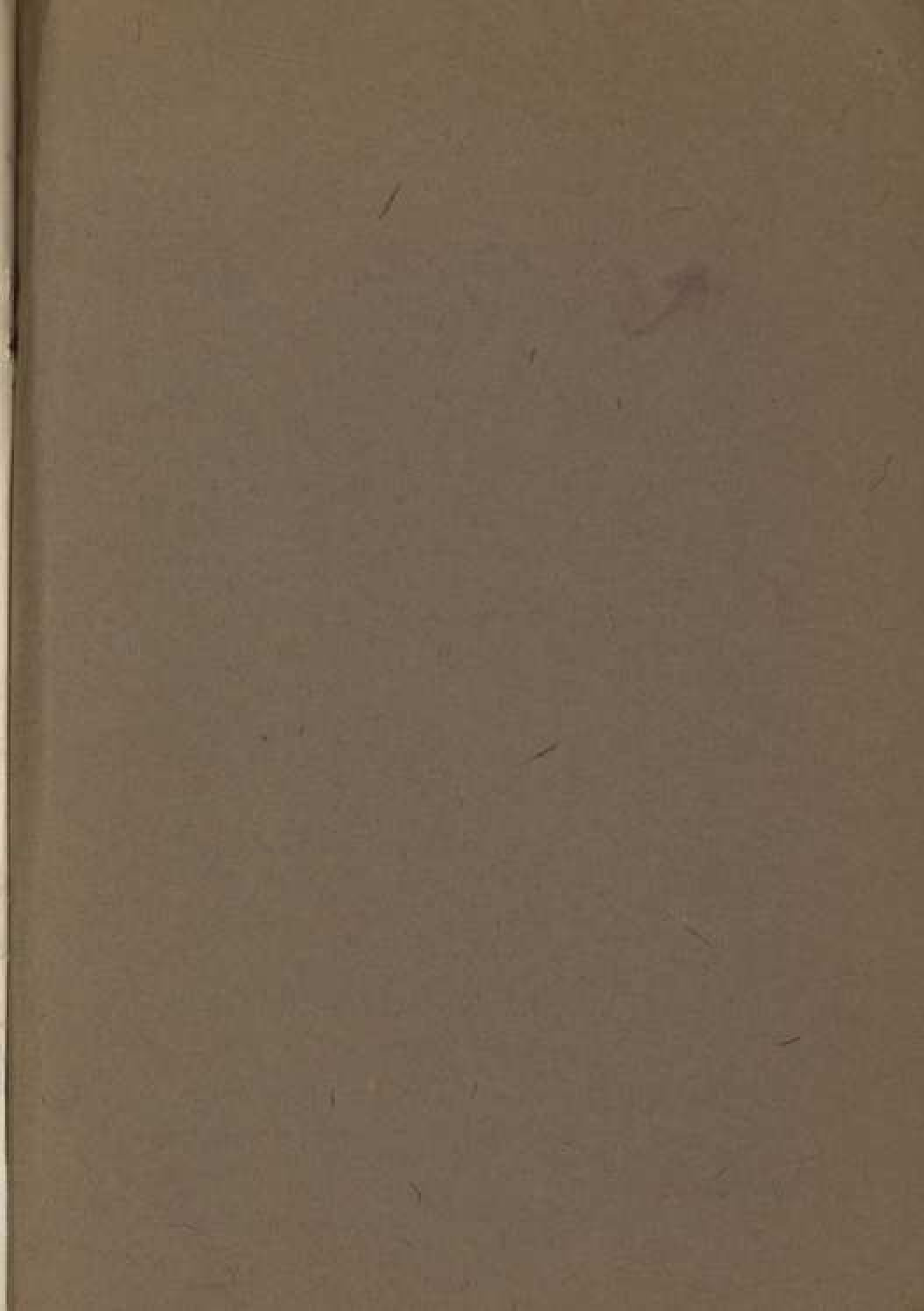
Nazwa systematyczna Species	Typy lasne — Forest types							
	Fraxineto- piceeto- alnetum		Carpinetum mixtum		Carpinetum typicum		Pinetum mixtum	
<i>Acmidae.</i>								
1. <i>Acm. polita</i> Hartm.	xx	∞	x	∞				
<i>Ellobiidae.</i>								
2. <i>Garychium minimum</i> Müll.	xx	∞⊙	xx	∞	x	∞		
<i>Succineidae.</i>								
3. <i>Succinea putris</i> (L.)	xxxx	↓⊙	x	⊙				
4. <i>Succinea oblonga</i> Drap.	x	∞						
<i>Cochlicopidae.</i>								
5. <i>Cochlicopa lubrica</i> (Müll.)	xx	∞⊙	x	∞	x	∞†		
v. <i>exigua</i> (Menke)			xxx	∞⊙	x	∞	x	∞
<i>Vertiginidae.</i>								
6. <i>Columella edentula</i> (Drap.)	x	∞	xx	∞⊙	x	∞		
v. <i>columella</i> (Mart.)			x	∞				
7. <i>Vertigo pusilla</i> Müll.	x	∞	xx	∞	x	∞	x	∞
8. <i>Vertigo substriata</i> (Jeffr.)	x	∞⊙	xx	∞	x	∞	x	∞
<i>Valloniidae.</i>								
9. <i>Acanthinula aculeata</i> (Müll.)	xx	∞	xxx	∞	xx	∞	x	∞
10. <i>Vallonia costata</i> (Müll.)	xx	∞⊙	xxxx	∞			x	∞

Nazwa systematyczna Species	Typy lasne — Forest types							
	Fraxineto- piceeto- alnetum		Carpinetum mixtum		Carpinetum typicum		Pinetum mixtum	
Clausiliidae.								
11. Graciliaria filigrana (Rasm.)	xx	∞⊙						
12. Iphigena ventricosa (Drap.)	x	⊙↑						
13. Iphigena plicatula (Drap.)	x	∞	x	⊙	xx	↑⊙	x	∞
14. Iphigena latestriata (Schm.)			x	⊙				
15. Clausilia pumila C. Pl.	xx	∞	x	⊙				
16. Laciniaria plicata (Drap.)			x	⊙				
17. Laciniaria cana (Held)	x	∞	x	↑	x	↑		
18. Cochlodina laminata (Mont.)	x	∞⊙↑	xx	⊙↑	x	↑⊙∞	x	∞
19. Cochlodina orthostoma (Menke)					x	∞↑		
Endodontidae.								
20. Punctum pygmaeum (Drap.)	xx	∞⊙	xxx	∞	xx	∞	x	∞
21. Discus rufatus (Stud.)	x	∞⊙	x	⊙∞	xx	⊙↑∞		
22. Discus rotundatus (Müll.)	x	⊙	xx	⊙	xx	⊙↑	x	∞
Zonitidae.								
23. Vitrea crystallina (Müll.)	xx	∞	xxx	∞⊙	x	∞⊙	x	∞
24. Retinella pura (Alder)	xxx	∞	xx	∞⊙	xx	∞	x	∞
25. Retinella hammonis (Ström)	x	∞	x	∞	x	∞↑	x	∞
26. Retinella petronella (Charp.)	x	∞	x	∞⊙	xx	∞⊙	x	∞
27. Retinella nitidula (Drap.)			x	∞⊙				
28. Zonitoides nitidus (Müll.)	x	∞↑						
Vitrinidae.								
29. Vitrina pellucida (Müll.)			x	∞	x	∞		
Arionidae.								
30. Arion subfuscus (Drap.)	x	⊙	x	⊙	x	⊙		
Limacidae.								
31. Limax cinereo-niger Wolf.			x	↑	xx	⊙↑		
32. Limax tenellus Nils.			x	⊙	x	⊙		
Ariophantidae.								
33. Eucomulus fulvus (Müll.)	x	⊙∞	xxx	∞⊙	x	∞	xx	∞

Nazwa systematyczna Species	Typy lasne — Forest types							
	Fraxineto- piceeto- alnium		Carpinetum mistum		Carpinetum typicum		Pinetum mistum	
<i>Fruticicolidae.</i>								
34. <i>Fruticicola fruticum</i> (Müll.)	XXXX	↓ ~ ⊙ ↑	XX	⊙ ~	X	↑ ~		
<i>Helicidae.</i>								
35. <i>Zenobiella vicina</i> (Rasm.)	X	~ ↓	XX	⊙ ~ ↑	X	~ ↑	X	~
36. <i>Perforatella bidens</i> (Chemn.)	XXXX	↓ ~ ⊙ *	XX	⊙ ~	X	~	X	~
37. <i>Euamphalia strigella</i> (Drap.)			X	⊙ ~				
38. <i>Isognomostoma isognomo- stoma</i> (Gm.)	XX	~ ⊙	XX	⊙	X	⊙		
39. <i>Cepaea hortensis</i> (Müll.)					X	↑		

SUMMARY.

The author spent two days in August, 1932, studying Mollusca in the Bison Reservation at Białowieża (area 59 ha), and he discusses in the present paper the distribution of 46 species in four forest types which he could distinguish there. Detailed data concerning the occurrence of land Mollusca are given in the table on p. 26—28. Among the more interesting species four are recorded as new for the Białowieża Forest, viz.: *Retinella nitidula* (Drap.), *Limax tenellus* Nils., *Isognomostoma isognomostoma* (Gm.) and *Pisidium personatum* Malm.

BIBLIOTEKA

Polskiego Związku Łowieckiego

Nr 850

INSTYTUT BADAWCZY LASÓW
INSTITUT DE RECHERCHES DES FORÊTS

WARSZAWA — WAWELSKA 54 — POLOGNE

Prace z serii A (rozprawy i sprawozdania).

Travaux et comptes rendus — série A.

- Nr. 1. Jan Jerzy Karpiński. — Fauna korników puszczy Białowieskiej na tle występujących w puszczy typów drzewostanów. — Bostriches de la Forêt de Białowieża au point de vue de la typologie des peuplements. — 1933.
- Nr. 2. Stanisław Tyszkiewicz. — Wyniki oceny nasion drzew leśnych w 1931/32 r. — Résultats d'analyse de semences des arbres forestiers faite en 1931/32. — 1933.
- Nr. 3. Jan Bowkiewicz. — Próba sukcesyjnej interpretacji pelagofauny jezior Trockich. — Essai d'interprétation successive de la faune pélagique des lacs Troki. — 1934.
- Nr. 4. Juliusz Frydrychewicz. — Ze studiów nad barczatką sosnowką. — Étude sur la biologie de la Bombyce du pin. — 1934.
- Nr. 5. Karolina Lublinerówna. — Analizy pyłkowe torfowisk pasa bezwiewkowego. — Analyses polliniques des tourbières de la zone située en dehors de l'aire naturelle d'épicéa. — 1934.
- Nr. 6. Stanisław Tyszkiewicz. — Przyczynek do wyjaśnienia kwestji dwu zasięgów świerka w Polsce. — Contribuant à la question de deux aires d'épicéa en Pologne. — 1934.
- Nr. 7. Juliusz Frydrychewicz. — Ptaki zebrane w południowo-wschodniej części Karpat Polskich. — Les oiseaux recueillis dans la partie sud-ouest des Carpathes Orientales de la Pologne. — 1935.
- Nr. 8. Józef Fudakowski (red.). — Przyczynki do znajomości fauny Czarnohory. — Contribuants à la faune du massif de Czarnohora. — 1935.
- Nr. 9. Jan Jerzy Karpiński. — Przyczynek do avifauny Parku Narodowego w Białowieży. — Contribuant à l'avifaune du Parc National de Białowieża. — 1935.
- Nr. 10. Stanisław Feliksiak. — Młęczaki rezerwatu żubrzego w Białowieży. — Les mollusques de la réserve de bisons de Białowieża. — 1935.

Skład główny: Instytut Wydawniczy „BIBLIOTEKA POLSKA”,
Warszawa, Nowy Świat 23-25.